herpy

PILEGIFTFRØER

Espinosa Poison Frog

Epipedobates espinosai

Epipedobates espinosai er en lille, dagaktiv pilegiftfrø på 13-20 mm med kobberbrun til mørkerød ryg, hos nogle bestande sort med orange pletter. Den lever i fugtig skov i lavlandet og ved Andesbjergenes fod i det nordvestlige Ecuador. Arten holdes næppe, og der findes kun lidt viden om pasningen.

Familie: Dendrobatidae Tidligere navn: *Dendrobates espinosai; Phyllobates espinosai; Epipedobates darwinwallacei* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**13-20 mm** snude-kloak-længde
Levetid	**8-10 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Jordboende**
Biotop	**Regnskov og bjergskov**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fangenskab	**Ingen** Opdrættede dyr. Vildfangne dyr kan beholde giften længe
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**40 × 40 × 40 cm** L × B × H til 3 voksne dyr
Temperatur, dag	**22-26 °C**
Temperatur, nat	**19-22 °C**
Luftfugtighed	**80-100 %**
Vand	**Vandskål** dybde 1-2 cm
UVB	**Valgfri** Ferguson-zone 1
Kost	**Små leddyr (springhaler, bananfluer)**
Holdes	**Parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Haletudserne bæres til vand**
Æglægning	**På jorden**
Æg pr. lægning	**10-30**
Klækning	**9-14 dage**
Larvetid	**42-70 dage** fra klækning til metamorfose
Larvefoder	**Alger/planter og færdigfoder**
Yngelpleje	**Vogter æggene og bærer haletudserne**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
IUCN	**Utilstrækkelige data (DD)**

Står på CITES liste II (hele slægten Epipedobates), så handel over landegrænser kræver CITES-papirer, og sælgeren bør kunne dokumentere, at dyrene er lovligt opdrættet. EU-bilaget er ikke aflæst og er derfor udeladt.

Om arten

Epipedobates espinosai er en meget lille, jordlevende frø i slægten *Epipedobates*. Ryggen er kobberbrun til mørkerød, ofte med små, utydelige sorte og gule eller hvide pletter. Den lyse, skrå stribe langs siden er ufuldstændig eller opløst i pletter, og bugen er mørk med blålige til turkise pletter. Arten har tænder i overkæben og en smule svømmehud ved tæernes rod. Den mangler den lyse stribe midt på ryggen, som kendetegner *Epipedobates anthonyi* og *Epipedobates tricolor*, og den hele sidestribe, som *Epipedobates boulengeri* har.

Arten blev beskrevet i 1956 af Funkhouser fra en hacienda vest for Santo Domingo. I 2024 viste en genetisk undersøgelse, at frøerne omkring Mindo, som i 2010 blev beskrevet som *Epipedobates darwinwallacei*, hører til samme art. De er sorte med orange til gule pletter, men der findes overgangsformer, så tegningen er en del af artens variation. *E. darwinwallacei* regnes derfor nu for et yngre synonym, men navnet bruges stadig i handlen og i mange artslister og har sin egen side her. Nogle brune bestande længere mod nord, som tidligere blev regnet hertil, er en endnu ubeskrevet art.

Dyr fra Mindo-området måler 13-20 mm fra snude til kloak, og hunnerne er større end hannerne. Slægten har giftstoffer i huden, som frøerne får fra føden i naturen; opdrættede dyr er giftfri. Om *E. espinosai* har giftstoffer i naturen, er ikke dokumenteret. Vask hænder før og efter kontakt.

Udbredelse og levested

Epipedobates espinosai findes kun i det nordvestlige Ecuador, i provinserne Pichincha, Santo Domingo de los Tsáchilas, Cotopaxi og Los Ríos. Den lever fra lavlandet ved Río Palenque og La Perla op ad Andesbjergenes fod til Mindo og Pucayacu, i 150-1.375 meters højde.

Kortets fund omfatter også bestande i Esmeraldas og andre steder, som nu regnes til andre arter. IUCN har ikke data nok til en vurdering (DD); bestanden ved Mindo er vurderet for sig under navnet *Epipedobates darwinwallacei* og regnes dér for truet (EN).

> **Oprindelig udbredelse:** Ecuador.

LEVESTED

Epipedobates espinosai lever i fugtig regnskov og skovkanter i lavlandet og på de nederste vestlige Andesskråninger. Klimaet er varmt og regnfuldt med høj luftfugtighed hele året, og det bliver køligere op mod 1.000-1.400 m. Ved Mindo lever frøerne på skovbunden i skov, krat, bambus og forladte græsmarker ved skovkanten, altid ved eller i langsomt flydende vandløb og moser, og de springer i vandet, når de bliver jaget. Om natten sover de på blade lige over jorden. Kald og yngelbiologi er kun kendt i grove træk.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt viden om pasningen af *Epipedobates espinosai*, og arten holdes næppe. Pasningen bygger på klimaet i udbredelsesområdet og på de nærtstående *Epipedobates anthonyi* og *Epipedobates tricolor*, som er velkendte i fangenskab. Tallene for terrarie, klima, æg, klækning, larvetid og levealder er lånt fra *E. tricolor*. *Epipedobates boulengeri* er en nær slægtning fra kysten længere mod nord med samme krav.

En han og to hunner skal have et terrarie på mindst 40 × 40 × 40 cm, og en gruppe på 5-10 dyr mindst 60 × 60 × 40 cm. Byg bunden op med lecakugler som drænlag, en vandgennemtrængelig dug og et løst substrat af jord, mos, kokosfibre og løv. Et tykt lag blade, rødder, kork og tæt beplantning med bromelier giver skjul, æglægningssteder og mange territorier. Ventilationen skal holde ruderne fri for dug, og åbningerne dækkes med fint net.

Læs mere: Terrarieopbygning og bioaktiv bund

TEMPERATUR

Hold 22-26 °C om dagen med lidt køligere og lidt varmere steder i terrariet, og 19-22 °C om natten. Dyr fra Mindo og andre højtliggende steder har det bedst i den kølige ende. Det klares normalt med stuetemperatur og belysningen; varmemåtter er unødvendige. Slægtens frøer tåler varme dårligt, så undgå over 26-27 °C i længere tid, direkte sol og lokal opvarmning. Der er ingen vinterhvile, men en køligere og tørrere periode om vinteren giver dyrene en pause fra ynglen.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG SPRØJTNING

Luftfugtigheden skal være 80-100 %. Sprøjt flere gange om dagen eller brug et regnanlæg, fx tre gange dagligt i 20-60 sekunder, gerne suppleret med en forstøver. Blade og inventar skal være tørre igen omkring en time efter sprøjtning, og bunden må ikke blive vandlidende. Brug regn- eller osmosevand i anlæggene. Om vinteren kan der sprøjtes kortere og sjældnere.

VAND OG VANDKVALITET

En flad vandskål med 1-2 cm vand, fx en lav underskål eller en halv paranøddeskal, giver frøerne et sted at drikke og bade og er yngleplads, når hannen skal sætte haletudser af. Skålen skal være let at komme op af. Brug regnvand, osmosevand eller afkloreret postevand, skift vandet ofte, og skrub skålen med varmt vand uden sæbe. Padder optager vand og stoffer gennem huden, så sæbe, rengøringsmidler og håndcreme må ikke komme i nærheden.

Læs mere: Opdræt af haletudser

LYS OG UVB

Lyset er til planterne: lysstofrør eller LED-bjælker i omkring 12 timer om dagen. De nærtstående arter trives uden UVB, så det er valgfrit. Vil man give det, så hold sig til Ferguson-zone 1 med rigelig skygge og tæt løv.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Frøerne får levende, små byttedyr: springhaler og bananfluer (*Drosophila melanogaster*), og voksne tager desuden den større *Drosophila hydei* og nyklækkede fårekyllinger. Fodr voksne dyr 2-3 gange om ugen, lidt oftere i en regntid med yngel, og kun så meget, som de æder på få minutter. Pudr foderdyrene med vitamin- og mineralpulver til padder, og giv dem godt foder selv. Egne kulturer af springhaler og bananfluer sikrer et jævnt udbud. Fang ikke foderdyr i naturen; de kan bære parasitter og sprøjtegift.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

E. espinosai er dagaktiv og bevæger sig åbent mellem græs og løv. Slægtens hanner er territoriale og kalder fra faste pladser; de brune og de orangeplettede bestande har næsten ens kald. Hold et par, en han og to hunner eller en større gruppe i et terrarie med mange synsbarrierer og gemmesteder, og skil dyrene ad, hvis et dyr bliver jagtet vedvarende. Frøer bør så vidt muligt ikke håndteres, fordi deres tynde, fugtige hud tager skade af salt, fedt og creme fra hænderne. Skal en frø flyttes, så lad den løbe ind i en fugtig plastbøtte.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hunnerne er større end hannerne, og hannerne kalder og har en opsvulmet tredje finger. Hos *Epipedobates tricolor* begynder ynglen 6-10 måneder efter metamorfosen; alderen ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret for *E. espinosai*. Det sikreste er at holde en lille gruppe og se, hvem der kalder.

PARRING

Parringen er ikke dokumenteret for *E. espinosai*. Hos slægten kalder hannerne med en blød trillen, mest om morgenen og efter sprøjtning. Hannen lokker hunnen hen til et skjult æglægningssted, og parringen foregår med hovedamplexus. Ynglen følger regntiden: en køligere og lidt tørrere periode på omkring tre måneder om vinteren, efterfulgt af hyppigere sprøjtning, giver dyrene en pause og sætter derefter ynglen i gang.

ÆG OG HALETUDSER

Æglægningen er ikke dokumenteret for *E. espinosai*. Hos slægten lægges æggene i løvlaget eller på blade, og i terrariet gerne i en halv kokosskal over en underskål eller i et bladhjørne på en bromelie. Hannen vogter æggene og fugter dem med vand fra blæren, og når haletudserne klækker, bærer han dem på ryggen til vand. Antal æg pr. lægning (10-30) er lånt fra *Epipedobates tricolor*.

Vil man opdrætte haletudserne selv, flyttes lægningen efter nogle dage til en lille, lukket beholder ved 22-24 °C med lidt regn- eller osmosevand i bunden, så æggene er fugtige, men ikke dækket. Haletudserne opdrættes enkeltvis eller sammen i 1-2 cm blødt, let surt vand (pH 6-7), senere dybere, og får fiskeflager, spirulina og dafnier hver dag.

METAMORFOSE

Æggene klækker efter 9-14 dage, og haletudserne bruger 6-10 uger (42-70 dage) på at blive til små frøer, afhængigt af temperatur og foder. Tallene er lånt fra *Epipedobates tricolor*. Når forbenene kommer, skal der være en blid overgang fra vand til land med sten, kork eller planter, for ellers drukner de små frøer.

OPDRÆT AF UNGER

De nyforvandlede unger er meget små og flyttes til et lille terrarie med samme klima, fugtigt mos, løv og små gemmesteder. Giv springhaler og de mindste bananfluer dagligt, pudret med vitamin- og mineralpulver. Vækst og alder ved flytning er ikke dokumenteret for arten.

Sundhed og typiske fejl

Sygdomme er ikke dokumenteret specifikt for arten. Det, der gælder for slægten, gælder formentlig også her:

- Chytridsvamp (*Batrachochytrium dendrobatidis*), som kan udrydde hele bestande. Hold nye dyr i karantæne, få dem testet, og desinficer inventar.
- Tændstikben hos unger, der udvikler for svage eller ingen forben. Årsagen er ikke klarlagt; foderet og for mange haletudser i samme vand mistænkes.
- Varme over 26-27 °C i længere tid, som giver sløvhed og appetitløshed.
- Udtørring ved lav luftfugtighed uden adgang til vand.

Kontakt en dyrlæge med forstand på padder, hvis et dyr er sløvt, afmagret eller får sår på huden.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.